

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

godini
150
lita

**GRLIMO
VAS GLAZBOM**

CRVENI CIKLUS

Subota/10.10.

Dom Hrvatske vojske, Stančićeva 6

DAWID RUNTZ dirigent

“SA ZAGREBAČKOM FILHARMONIJOM BRZO SAM SE RAZUMIO I NADAM SE DA ĆEMO DUGO RADITI ZAJEDNO”

Iz intervjuja za Večernji list,
1. srpnja 2020.

DAWID RUNTZ dirigent

David Runtz 2018. godine osvojio je 3. nagradu i nagradu publike na Prvom međunarodnom dirigentskom natjecanju u Hong Kongu. U prosincu 2017. imenovan je šefom dirigentom Poljske kraljevske opere u Varšavi.

Završio je Glazbeno sveučilište *Frederic Chopin* u Varšavi. Bio je briljantan student u klasi maestra Antonija Wita te je debitirao ravnajući Varšavskom filharmonijom.

U prosincu 2016. studirao je kod Jorme Panule na majstorskom dirigentskom tečaju u Europskom glazbenom centru *Krzysztof Penderecki* u Luśawicama u Poljskoj.

U srpnju 2016. izabran je među četvoricu dirigenata iz cijelog svijeta za studij kod Riccarda Mutija u Ravenni na Talijanskoj opernoj akademiji *Riccardo Muti*.

Pozvan je na sudjelovanje u majstorskom tečaju Kraljevskog Concertgebouw-orkestra i Danielela Gattija, također kao jedan od tek četvorice odabranih.

150
godina

U ljeto 2017. dirigirao je na Pacifičkom glazbenom festivalu u Sapporu u Japanu, festivalu koji je pokrenuo maestro Leonard Bernstein 1990. godine. Danas festival uspješno vodi maestro Valerij Gergijev.

Godine 2016. osvojio je drugo mjesto te još dvije dodatne nagrade na šestom dirigentskom natjecanju *Witold Lutosławski* u Białystoku u Poljskoj.

Dirigirao je mnogim orkestrima i ansamblima među kojima su Concertgebouw-orkestar, Sinfonia Varsovia, Zagrebačka filharmonija, Orkestar Poljskog narodnog kazališta i opere u Varšavi, Hong Kong Sinfonietta, Varšavska filharmonija, Nacionalni simfonijski orkestar Poljskog radija iz Katowica, Orkestar Pacifičkog glazbenog festivala, Orkestar *Giovanile Luigi Cherubini*, Orkestar akademije *Beethoven*, Sinfonietta Cracovia, Orkestar poljskog radija iz Varšave i dr.

Dawid Runtz je dobitnik brojnih stipendija.

Među najprestižnijima je Rektorova stipendija Glazbenog sveučilišta *Frederic Chopin*. Godine 2010. i 2017. dobio je nagradu gradonačelnika grada Wejherowo za glazbena postignuća. Godine 2015. primio je stipendiju Ministarstva znanosti i visokog obrazovanja Republike Poljske. U siječnju 2017. odabran je za sudjelovanje u projektu Ministarstva kulture i narodne baštine Poljske kao pomoćni dirigent Varšavske filharmonije.

Dvije godine nakon što je diplomirao u veljači 2018. dobio je Medalju Magna cum Laude koju dodjeljuje Glazbeno sveučilište *Frederic Chopin*.

Nedavno je pozvan na studij među vrlo odabranom skupinom mladih dirigenta na Glazbenom festivalu u Tanglewoodu u suradnji s Bostonskim simfonijskim orkestrom u Massachusettsu, SAD.

Godine 2018. priredio je turneju sa Sinfoniom Varsoviom u Litvi u sklopu proslave 100. obljetnice neovisnosti Republike Poljske.

U studenom iste godine dirigirao je Varšavskom filharmonijom na koncertu koji je otvorio Festival *Krzysztof Penderecki* u povodu 85. rođendana.

Nastupa uz potporu Udruženja Ludwiga van Beethovena.

BORIS PAPANDOPULO

Hommage a Sorkočević

Karijera **Borisa Papandopula** (1906. – 1991.) započela je godine 1928. na pozornici bečkoga *Musikvereina*. Tu je, kako piše Erika Krpan, poslovično kritična bečka publika s oduševljenjem prihvatila praizvedbu njegova oratorija *Laudamus*. Neobične okolnosti oko Papandopulova rođenja uskovitlale su maštu tamošnjih kroničara, a u *Neues Wiener Journalu* u listopadu se pojavio članak *Čovjek koji je posjedovao grad, posljednji guverner Kavkaza* u kojemu se spominje stanoviti barun Papandopulo koji je ugušio bunu u Stavropolju, a car ga je Aleksandar zauzvrat imenovao guvernerom i dodijelio mu Stavropolj u nasljedno dobro.

Barun je imao sina Konstantina, kultiviranog i obrazovanog gospodina, glazbeno nadarenog. Konstantin se prvih godina prošloga stoljeća teško razbolio, pa je otputovao na liječenje u Wiesbaden i tu upoznao Maju Strozzi (istaknutu hrvatsku opernu pjevačicu, ali za hrvatsku kulturu i puno više od toga). Zaljubio se i oženio.

"Kad se barun Konstantin vratio u Stavropolj, priređene su svečanosti u čast malog Borisa Papandopula, takve kakve poznaju samo divlji narodi. U svečanoj procesiji pristupali su plemenski poglavice dječakovu ležaju, a najstariji između njih položio je u djetetovu kolijevku darovnicu kojom mu se predaje Stavropolj". Pa bila ova pripovijest točna ili ne, zaključuje Krpan, osoba o kojoj je u njoj riječ uistinu je bila "aristokrat, plemenitaš podrijetlom, ali i duhom". Rani susreti sa Stravinskim i Poulencom, Prokofjevom i Richardom Straussom, kao i intenzivno intelektualno ozračje majčina zagrebačkog salona, učinili su Papandopula "aristokratski sigurnim u poslu, u odnosu prema ljudima, stvarima, situacijama". Stanovnik Beča i Zagreba, ali i Splita, Opatije i Rijeke, Tribunja, pa i Dubrovnika s kojim ga vežu doista brojne veze - Papandopulo je bio "stanovnik svijeta" (uvijek tvrdeći da je "provincija u nama ili je nema").

Istinski majstor svojega zanata - mnogi će reći i najveći hrvatski skladatelj 20. stoljeća, bio je doista plodan autor, čiji opus s više od 450 djela niže najraznolikije glazbene oblike, tehnike, stilske smjernice i izvođačke sastave. Godine 1972. poklonio se velikom Johannu Sebastianu Bachu skladbom *Hommage à Bach*, a 1985. skladbom *Hommage à Sorkočević* skinuo je svoj šešir i pred prvim hrvatskim simfoničarom - dubrovačkim skladateljem i patricijem Lukom Sorkočevićem. Trostavnačno djelo skladatelj je posvetio Dubrovniku i njegovim glazbenicima s kojima je godinama surađivao.

150
godina

WOLFGANG AMADEUS MOZART

39. simfonija u Es-duru, KV 543

Godine 1787. započela je ljubav Praga i **Wolfganga Amadeusa Mozarta** (1756.- 1791.). Sredinom siječnja trijumfirao je izvedbom opere *Figarov pir*, a jednako oduševljenje među praškom publikom polučila je i izvedba Simfonije u D-duru, KV 504. Ti su uspjesi rezultirali narudžbom nove opere, koju je od Mozarta naručio impresario Pasquale Bondini, *Don Giovanni*, koji je praizveden 29. listopada iste godine. Sve je upućivalo na to da bi Mozart mogao ostatu u praškoj prijestolnici. Prag mu je čak ponudio stalno prebivalište, no ubrzo je ipak odlučio vratiti se u Beč. Osnovni razlog takvoj odluci bila je vijest o vrlo teškom zdravstvenom stanju Christopha Willibalda Glucka, koji je držao važnu glazbenu poziciju na dvoru Habsburgovaca u Beču. A Mozart se, pak, nadao da bi baš on mogao naslijediti staroga barda i tako koliko-toliko olakšati vrlo tešku financijsku situaciju u kojoj se nalazio.

Gluck je preminuo 15. studenog 1787., a već nakon tri tjedna Mozartu je ponuđeno mjesto skladatelja komorne glazbe na dvoru Josipa II. Trenutak olakšanja slijedilo je, međutim, golemo razočaranje. Zasjevši na to prestižno mjesto, Mozart se nadao ostvarenju svojih snova - da će se napokon bezbrižno posvetiti skladanju opera. No, dvor je od njega tražio nešto sasvim drugo. Kada je, naime, Josip II. vidio *Don Giovannija* na premijeri u Beču 7. svibnja 1788. ocijenio je operu božanstvenom, no to nije odgovaralo njegovu bečkom životnom stilu. Od Mozarta je, stoga, tražio isključivo skladanje plesova za dvorske balove i svečanosti. Dakako da je to za Mozarta bilo strašno ponižavajuće, a k tome je primao i više no dvostruko manju plaću za iste dužnosti koje je prije njega obnašao Gluck. Ipak, nije odbio ponuđeno mu mjesto, koje je značilo prestiž u bečkim društvenim krugovima.

Dana 26. lipnja, samo tjedan dana nakon što se smjestio u Währingu, Mozart je dovršio 39. simfoniju u Es-duru, KV 543. Prva je to od triju njegovih posljednjih simfonija koje se smatra svojevrsnom trilogijom, a koje je Mozart napisao tijekom ljeta te 1788. godine. Mnogi su podaci u vezi tih simfonija ostali nerazjašnjeni. Nije, naime, poznato koliko je zapravo dugo radio na njima, jer ne postoje nikakve radne skice. Jedini konkretni podatak nalazi se u Mozartovu katalogu djela, gdje je skladatelj zabilježio datume njihova završetka: 39. simfoniju dovršio je 26. lipnja, 40. simfoniju u g-molu, KV 550 - 25. srpnja, a posljednju 41. simfoniju u C-duru, KV 551 - 10. kolovoza.

Također nije posve jasno s kojom namjerom i u kojem povodu ih je Mozart napisao. Jedno od objašnjenja koje se najčešće uzima u obzir jest da ih je napisao za ciklus koncerata koji je tog ljeta ili jeseni planirao u Beču. No, podaci u vezi toga vrlo su nejasni. Izvori naslućuju da su ti koncerti više puta odgađani zbog nedovoljnoga interesa publike, stoga uopće nije poznato jesu li ove Mozartove simfonije izvedene u takvoj prigodi. Kao ni jesu li uopće izvedene za vrijeme njegova života, jer Mozart je umro tri godine kasnije.

S druge strane, postoje nagađanja da su ove tri simfonije bile zamišljene kao ciklus te kao takve trebale biti tiskane. Dvije godine ranije Haydn je upravo na takav način postigao izvanredan uspjeh u Parizu, pa je moguće da je to potaklo Mozarta da se okuša u istoj "strategiji". No, postoji i treća mogućnost, a ta kaže da je Mozart namjeravao tih godina uputiti se u London i upravo ovom trilogijom predstaviti se u najboljem svjetlu.

Bez obzira na sve pretpostavke, ove tri Mozartove simfonije vjerojatno su izvedene, a za tu tezu istraživači su pronašli nekoliko mogućnosti. Godine 1789. skladatelj je započeo turneju Njemačkom kako bi pronašao nove mecene, a možda i stalno mjesto. Programi koncerata održanih 14. travnja u Dresdenu i 12. svibnja u Leipzigu spominju Mozartovu "veliku novu simfoniju", no ne pružaju nikakve preciznije podatke. Godinu dana kasnije, 15. listopada 1790. Mozart je boravio u Frankfurtu priredivši koncert za svečanost okrunjenja Leopolda II., nasljednika Josipa II. U tom povodu ponovno se spominje "velika simfonija" i stanoviti klavirski koncert. Još nešto kasnije, 16. i 17. travnja 1791. godine Orkestar Bečkog udruženja glazbenika svirao je "novu simfoniju Herr Mozarta", a tim je koncertima ravnao Antonio Salieri.

"Pravi trijumf blagoglasja", govorio je Otto Jahn (1813. - 1869.), njemački arheolog, filolog i pisac o glazbi; "najjasnija i najliričnija glazba koja postoji", komentirao je Eric Blom (1888. - 1959.), britanski muzikolog, leksikograf i glazbeni kritičar; "najčistiji radosni izričaj u glazbenoj literaturi", rekao je o 39. simfoniji Donald N. Ferguson (1882. - 1985.), američki pijanist, pedagog i teoretičar. Prvi stavak otvara opsežan polagani uvod, ne toliko česta praksa u Mozartovim simfonijama, kojega slijedi sonatni *Allegro*. Polagani stavak počinje jednostavnijom melodijom, koja prerasta u izražajniju drugu temu. Treći je stavak, *Menuet*, karakterističan po tomu što se u *Triju* ističe dionica klarineta, podsjećajući na austrijski ples *Ländler*. Finale se vraća sonatnoj formi te zaokružuje simfonijski tijek.

150
godina

**GRIMO
VAS
GLAZBOM**

CRVENI CIKLUS

Petak / 30.10. / 19:30

Crkva sv. Križa u Sigetu

PASCAL ROPHE dirigent
ALJOŠA JURINIĆ klavir

Beethoven / Dukas / Šipuš / Ravel

LUDWIG VAN BEETHOVEN

1. simfonija u C-duru, op. 21

2. travnja 1800. **Ludwig van Beethoven** (1770. - 1827.) priredio je prvi veliki autorski koncert u Beču, kamo je stigao osam godina ranije na studij kompozicije kod Josepha Haydna. Program je predstavio danas nezamislivu količinu glazbe za jednu jedinu koncertnu večer: jedan od dva rana Beethovenova klavirska koncerta s autorom za solističkim instrumentom (vjerojatno Prvi, op. 15) i uskoro vrlo popularni Septet u Es-duru, op. 20, potom jednu simfoniju W. A. Mozarta te ariju i duet iz oratorija *Stvaranje* J. Haydna, a usto - prvi puta - i Beethovenovu Prvu simfoniju u C-duru, op. 21. Novčani prilog s koncerta išao je u Beethovenovu osobnu korist, a ulaznice su se mogle kupiti "u skladateljevu domu u Tiefe Graben na broju 241, treći kat", kako je najavljivao novinski oglas objavljen u povodu koncerta.

Simfonija je prihvaćena sa stanovitom dozom respekta, ali i s priličnom količinom zbunjenosti.

S jedne strane, nije se mogla prešutiti skladateljeva velika invencija i njegovo kompozitorsko umijeće, ali je, s druge strane, publika mahom ostala zatečena izvornošću pojedinih Beethovenovih rješenja.

"Ingenioznog umjetnika kakav je Beethoven nitko neće koriti zbog svih tih sloboda i posebnosti, ali takav početak simfonije ipak nije prikladan otvaranju koncerta...", prokomentirao je jedan bečki kritičar. "Autor vjeruje da će nakaznim korištenjem krajnje barbarskih disonanci i velikom bukom u orkestru ostaviti dojam. Ali, uho ostaje ranjeno...", zaključio je njegov pariški kolega po izvedbi djela u Parizu 1810. godine.

Posebno provokativnim pokazao se, pritom, sam početak djela, koje se otvara jednim nepripremljenim disonantnim akordom! Taj dominantni septakord na tonu ce ne potvrđuje, međutim, *temeljni* tonalitet C-dura (kako bi to vjerojatno učinio Beethovenov učitelj Haydn), nego odlazi u *subdominantni* tonalitet F-dura. Igra sa slušateljevim očekivanjima tu ne prestaje, pa već u četvrtom taktu Simfonija odlazi u G-dur, a tek s prvim akordom *Allegro* postaje posve jasno da će se prvi stavak ipak odvititi u C-duru.

Podjednako inovativnim i ujedno zbudujućim, ondašnjim se slušateljima mogao učiniti i spori početak finala, koji se ton po ton uzdiže ljestvičnim nizom od tona ge naviše, sa svakom novom dostignutom tonskom visinom uporno se vraćajući početku. Kao akumuliranje energije za briozni *Allegro molto e vivace* koji slijedi, ovaj netipični uvod dobiva funkcionalno opravdanje s nastupom glavne teme stavka, pa ipak, neki su ga rani dirigenti čak izbacivali iz izvedbe, bojeći se da će publika zbog njega prasnuti u smijeh!

Treći stavak tempom i karakterom već nalikuje na scherzo, više nego na stariji menuet (najavljujući tako dramaturšku funkciju scherza u Beethovenovim kasnijim simfonijama), a zamjerka o obilatim korištenju puhača - zbog čega skladba zvuči "više kao vojna glazba, nego kao orkestralno djelo" - još će se neko vrijeme provlačiti ocjenama kritičara.

Individualna kompozicijska rješenja slušatelju su Beethovenova doba očigledno bila prilično

provokativna, a već citirani pariški kritičar otišao je čak toliko daleko da je zaključio kako je "veliki uspjeh" što ga je Beethovenova Prva požnjela u Parizu zapravo "velika opasnost za glazbenu umjetnost općenito". Suvremenom će se uhu, dakako, Prva ukazati prilično "bezazlenim" ostvarenjem, jednim od vrhunaca skladateljeva prvog od ukupno tri kreativna razdoblja, djelom u kojemu je Beethoven, nadovezujući se na tradiciju Prve bečke škole, dosegnuo vrhunac "klasičke forme".

No, iako u načelu klasička, već ova simfonija jasno pokazuje autorov individualni simfonijski stil, na što Robert Schumann jasno ukazuje riječima: "... ne zaboravimo da je (Beethoven) dosegnuo poetsku slobodu nakon dugotrajnoga istraživanja, godinu za godinom... vratimo se korijenima stvaranja, prikažimo njegov genij ne kroz njegovu posljednju simfoniju... s jednakim uspjehom to isto učinit ćemo i kroz njegovu prvu". A jedan Schumannov suvremenik duhovito je dodao: "Ako trenutačno vidimo samo pandžu koja najavljuje dolazak lava, to je samo zato jer lav smatra kako je mudrije još neko vrijeme pričekati s napadom".

Za razliku od kasnijih simfonija, u slučaju Prve ne postoje sačuvane skice koje bi jasnije otkrile genezu djela; poznato je da je Beethoven 1795.-96., potaknut Haydnovim briljantnim *Londonskim simfonijama*, prvi puta započeo rad na simfoniji u C-duru, ali je kasnije gotovo u potpunosti odustao od tog materijala, preuzevši jedino početak teme za finalni rondo. Simfoniju je Beethoven namjeravao posvetiti nekadašnjem bonnskom pokrovitelju, nadvojvodi Maximilianu Franzu, koji je prvi prepoznao njegov umjetnički potencijal poslavši ga potkraj 1792. na studij kod Haydna u Beč. U lipnju 1801. Beethoven je, stoga, javio nakladniku Franzu Antonu Hoffmeisteru ime posvećenika Prve, ali kad je 26. srpnja ovaj nenadano preminuo, posveta je preadresirana na slavnoga bečkog mecenu, kneza Gottfrieda van Swietenena.

Priprema i realizacija tekstova
G.A.D. PRODUKCIJA / www.gad.hr

Zf ZAGREBAČKA FILHARMONIJA

VIOLINE I. Martin Draušnik, koncertni majstor, Dunja Bontek**,
Saša Borčić Reba, Kornelija Balaž, Ana Slavica, Davide Albanese,
Mario Bratković, Teodora Sucala Matei, Ivan Finta, Lovorka Moslavac

VIOLINE II. Ana Paula Knapić Franković*, Darko Franković**,
Marta Bratković, Dragana Tomić, Krešimir Bratković, Mirela Džepina Finta,
Margareta Ugrin, Sergii Vilchynskiy

VIOLĀ Lucija Brnadić*, Hiwote Tadese**, Tajana Škorić, Asja Frank Perčić,
Igor Košutić, Marko Otmačić, Tvrtko Pavlin

VIOLONČELA Smiljan Mrčela*, Vinko Rucner**, Miljenko Šajfar,
Tajana Bešić, Martina Pavlin, Oliver Đorđević

KONTRABASI Mimi Marjanović Gonski*, Antal Papp**, Borna Dejanović,
Tihomir Novak

FLAUTE Ana Batinica*, Matea Škarić Janković

OBOE Branka Bošnjak*, Katarina Grubić

KLARINETI Mario Fabijanić*, Dunja Paprić

FAGOTI Petar Križanić, Vasko Lukas

ROGOVI Yevgen Churikov*, Zdravko Haubrih

TRUBE Marin Zokić*, Dario Cepić

TIMPANI Ema Krešić

NADZORNIK ORKESTRA Davor Capković

* vode dionica / ** zamjenici vođa dionica

OFF
CIKLUS
ZAGREBAČKE FILHARMONIJE

minimini
ciklus

OPERA BAJKA

DJIVICA I MARICA

ENGELBERT HUMPERDINCK

PETAK 16.10. / 19:30
DOM HRVATSKE VOJSKE, STANČIĆEVA 6

ZAGREBAČKA FILHARMONIJA / DAWID RUNTZ dirigent
PETRA RADIN režija / MARTINA TOMČIĆ u ulozi Vještice
Djevojački zbor ZVJEZDICE

zf ZAGREBAČKA
FILHARMONIJA

150
godina

**GRLIMO
VAS GLAZBOM**

PLAVI CIKLUS

Petak/23.10./19:30

Lauba (Prilaz baruna Filipovića 23a)

ALEXANDER RAHBARI dirigent

REZA FEKRI tenor

Komorni zbor **IVAN FILIPOVIĆ**

Alexander Rahbari / Hector Berlioz

Grad Zagreb

PARTNER U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

JutarnjiLIST

START

VIJENAC

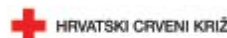

ZAGREB

SPONZORI

CVIJEĆE Izabel

SLUŽBENO VOZILO

Izdavač: Zagrebačka filharmonija

Za izdavača: Mirko Boch, ravnatelj

Urednik: Ivan Lozić

Oblikovanje i grafička priprema: G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.

Tisak: Printera Grupa d.o.o. / Cijena: 5 kuna

*Zagrebačka filharmonija zadržava pravo izmjene programa.

150 godina
godina

www.zgf.hr